

Til bestyrelsen for
Retten til Liv
Att. Formand Jens Vindum

Kopi: Landssekretær Ellen Højlund Wibe og Kommunikationssekretær Kerstin Hoffmann

Vedrørende: Vaccination mod Covid-19

Vi har læst Retten til Livs udmelding om etiske dilemmaer ved COVID-19 vacciner den 14. januar 2021 (<https://rettentilliv.dk/covid-19-vacciner-og-abort/>) og det åbne brev af 5. Februar 2021 til Sundhedsstyrelsen (<https://rettentilliv.dk/brev-til-sundhedsstyrelsen/>).

Vi henvender os, fordi vi mener, udmeldingerne er for unuancerede og kan føre til, *at nogle mennesker på forkert grundlag fravælger COVID-19 vaccination* med deraf følgende konsekvenser (sygdom og død) for dem og deres omgivelser. For mennesker (måske især kristne), der sympatiserer med Retten til Livs formål, vil udmeldingerne kunne være eller blive normgivende. Det kan binde nogles samvittighed og afholde dem fra at lade sig vaccinere.

Vi ved, at der er pro- et contra argumenter for at lade sig vaccinere, og vi kan forstå argumenterne for at nogle fravælger vaccination (selvom vi ikke selv har gjort eller ville gøre det) fx pga. frygt for langtidsbivirkninger. Men at argumentet skulle være brugen af HEK293 celler i udviklingen eller ved produktionen af vaccinen, har vi svært for at følge.

Vi mener, at det ikke udgør et etisk dilemma at bruge HEK293 celler. Bl.a. af følgende to argumenter:

- *HEK293 celler er ikke føtale stamceller*, dvs. de har ikke potentialet til at videreudvikle sig til et foster. I Retten til Livs artikel synes det, som om alle fosterceller er føtale stamceller (hvilket er vildledende), og at de alle har en næsten uendelig evne til at dele og udvikle sig. For os at se, er der en stor og principiel forskel på føtale stamceller og videreudviklede (differentierede) celler fra et foster.
- *Ved brug af HEK293 celler legitimerer man ikke gennemførelsen af abort på det barn cellelinjen stammer fra*. Eller sagt lidt mere direkte, man gør sig ikke medskyldig i den konkrete abort, der er ophav til cellerne. Vores logik er: Hvis en ung mand bliver udsat for en kriminel handling fx et skudattentat og dør, og man efter døden transplanterer den unge mands hornhinde eller nyre til et levende menneske, der har brug for det. Har den, der foretager transplantationen og den, der modtager organet, så derved gjort sig skyldig i den kriminelle handling? Og vil man dermed sige, at den, der foretager transplantationen og den, der modtager organet, generelt går ind for den kriminelle handling? De fleste - også kristne - vil nok svare nej. Hvorfor skulle man så legitimere eller være medskyldig i abort ved, at der er brugt HEK293 celler til udviklingen eller produktion af vaccinen.

København 27. Februar 2021

Retten til Livs argumentation imod brug af HK293 er udtryk for en linearitetstænkning, hvor det, at anvende HK293 celler (fx til produktion af Astra Zenica vaccinen), nærmest bliver tolket som, at man indirekte er med til at legitimere gennemførelsen af abort på det barn, der gav ophav til cellelinjen. Det mener vi som nævnt ikke er tilfældet.

Argumentationen, som Retten til Liv anvender, er for os at se, en *følelsesmæssigt kobling* af vaccinen til en cellelinje til gennemførelsen af aborten. En sådan *følelsesmæssig* kobling mener vi, ikke er tilstrækkeligt til en så unuanceret udmelding om, at der er et etisk-problem i at anvende vacciner, hvor der til fremstillingen er brugt HK293 celler. En nuanceret og fagligt funderet udmelding ville gavne både budskabet og organisationen, og ikke mindst sætte læseren fri.

På den baggrund forslår vi, at Retten til Liv nuancerer sine udmeldinger omkring COVID-19 vaccinerne.

Med venlig hilsen

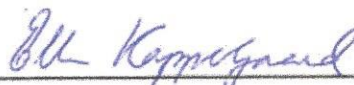
Bent S. Lind
Overlæge dr.med.
Master of Public Administration

Lillian M. Søres
Overlæge, ph.d.
Medlem af Retten til Liv

Christian Wejse
Afdelingslæge, lektor, PhD
Medlem af Retten til Liv

Ellen Kappelgaard
Overlæge
Medlem af Retten til Liv
Tidligere medlem af Det Etisk Råd
Tidligere formand for Kristelig Lægeforening

Mogens Holst Nissen
Professor, dr.med., læge